

Australian Government

Department of Foreign Affairs and Trade

BỘ NGOẠI GIAO VÀ THƯƠNG MẠI ÚC

HỘI LUẬT GIA VIỆT NAM

**QUYỀN VÀ NGHĨA VỤ
CỦA NGƯỜI BỊ TẠM GIỮ, TẠM GIAM
VÀ PHẠM NHÂN**

I. QUYỀN VÀ NGHĨA VỤ CỦA NGƯỜI BỊ TẠM GIỮ, TẠM GIAM

1. Quyền và nghĩa vụ của người bị tạm giữ

1.1. Quyền của người bị tạm giữ

- Được biết lý do mình bị tạm giữ;
- Được giải thích quyền và nghĩa vụ;
- Trình bày lời khai;
- Tự bào chữa hoặc nhờ người khác bào chữa;
- Đưa ra tài liệu, đồ vật, yêu cầu;
- Khiếu nại về việc tạm giữ, quyết định, hành vi tố tụng trái pháp luật của cơ quan, người có thẩm quyền tiến hành tố tụng.

1.2. Nghĩa vụ của người bị tạm giữ

Người bị tạm giữ có nghĩa vụ thực hiện các quy định về tạm giữ theo quy định của pháp luật.

2. Quyền và nghĩa vụ của người bị tạm giam là bị can, bị cáo

2.1. Quyền và nghĩa vụ của bị can

Bị can có quyền:

- Được biết mình bị khởi tố về tội gì;
- Được giải thích về quyền và nghĩa vụ;
- Trình bày lời khai;
- Đưa ra tài liệu, đồ vật, yêu cầu;

- Đề nghị thay đổi người tiến hành tố tụng, người giám định, người phiên dịch theo quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự;
- Được tự bào chữa hoặc nhờ người khác bào chữa;
- Được nhận các quyết định của cơ quan có thẩm quyền liên quan trực tiếp đến mình như: quyết định khởi tố; bản kết luận điều tra; quyết định đình chỉ, tạm đình chỉ điều tra; bản cáo trạng; quyết định truy tố và các quyết định tố tụng khác theo quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự.
- Khiếu nại quyết định, hành vi tố tụng trái pháp luật của cơ quan, người có thẩm quyền tiến hành tố tụng.

Bị can có nghĩa vụ:

Phải có mặt theo giấy triệu tập của Cơ quan điều tra, Viện kiểm sát; trong trường hợp vắng mặt không có lý do chính đáng thì có thể bị áp giải; nếu bỏ trốn thì bị truy nã.

2.2. Quyền và nghĩa vụ của bị cáo

Bị cáo có quyền:

- Được nhận quyết định đưa vụ án ra xét xử, quyết định áp dụng, thay đổi hoặc hủy bỏ biện pháp ngăn chặn; quyết định đình chỉ vụ án; bản án, quyết định của Tòa án; các quyết định tố tụng khác theo quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự;
- Tham gia phiên tòa;
- Được giải thích về quyền và nghĩa vụ;

- Đề nghị thay đổi người tiến hành tố tụng, người giám định, người phiên dịch theo quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự;
- Đưa ra tài liệu, đồ vật, yêu cầu;
- TỰ BẢO CHỮA hoặc nhờ người khác bào chữa;
- Trình bày ý kiến, tranh luận tại phiên tòa;
- Nói lời sau cùng trước khi nghị án;
- Kháng cáo bản án, quyết định của Tòa án;
- Khiếu nại quyết định, hành vi tố tụng của cơ quan, người có thẩm quyền tiến hành tố tụng.

Bị cáo có nghĩa vụ:

Phải có mặt theo giấy triệu tập của Tòa án; trong trường hợp vắng mặt không có lý do chính đáng thì có thể bị áp giải; nếu bỏ trốn thì bị truy nã.

3. Quyền bào chữa của người bị tạm giữ, tạm giam là bị can, bị cáo

3.1. Người bào chữa

Người bào chữa có thể là: a) Luật sư; b) Người đại diện hợp pháp của người bị tạm giữ, bị can, bị cáo; c) Bào chữa viên nhân dân.

3.2. Quyền lựa chọn người bào chữa

Người bị tạm giữ, bị can, bị cáo có quyền lựa chọn người bào chữa.

3.3. Chỉ định người bào chữa

Trong những trường hợp sau đây, nếu bị can, bị cáo hoặc người đại diện hợp pháp của họ không mời người bào chữa thì Cơ quan điều tra, Viện kiểm sát hoặc Tòa án phải yêu cầu Đoàn luật sư phân công Văn phòng luật sư cử người bào chữa cho họ hoặc đề nghị Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, tổ chức thành viên của Mặt trận cử người bào chữa cho thành viên của tổ chức mình:

- Bị can, bị cáo về tội theo khung hình phạt có mức cao nhất là tử hình được quy định tại Bộ luật hình sự;

- Bị can, bị cáo là người chưa thành niên, người có nhược điểm về tâm thần hoặc thể chất.

4. Quyền và nghĩa vụ của người bị tạm giữ, bị can, bị cáo là người chưa thành niên

4.1. Bắt, tạm giữ, tạm giam

Người từ đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi có thể bị bắt, tạm giữ, tạm giam nếu có đủ căn cứ theo quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự, nhưng chỉ trong những trường hợp phạm tội rất nghiêm trọng do cố ý hoặc phạm tội đặc biệt nghiêm trọng.

Người từ đủ 16 tuổi đến dưới 18 tuổi có thể bị bắt, tạm giữ, tạm giam nếu có đủ căn cứ theo quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự, nhưng chỉ trong những trường hợp phạm tội nghiêm trọng do cố ý, phạm tội rất nghiêm trọng hoặc phạm tội đặc biệt nghiêm trọng.

4.2. Bào chữa

Người đại diện hợp pháp của người bị tạm giữ, bị can, bị cáo là người chưa thành niên có thể lựa chọn người bào chữa hoặc tự mình bào chữa cho người bị tạm giữ, bị can, bị cáo.

Trong trường hợp bị can, bị cáo là người chưa thành niên hoặc người đại diện hợp pháp của họ không lựa chọn được người bào chữa thì Cơ quan điều tra, Viện kiểm sát, Tòa án phải yêu cầu Đoàn luật sư phân công Văn phòng luật sư cử người bào chữa cho họ hoặc đề nghị Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, tổ chức thành viên của Mặt trận cử người bào chữa cho thành viên của tổ chức mình.

4.3. Việc tham gia tố tụng của gia đình, nhà trường, tổ chức

Trong trường hợp người bị tạm giữ, bị can là người từ đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi hoặc là người chưa thành niên có nhược điểm về tâm thần hoặc thể chất hoặc trong những trường hợp cần thiết khác, thì việc lấy lời khai, hỏi cung những người này phải có mặt đại diện của gia đình, trừ trường hợp đại diện gia đình cố ý vắng mặt mà không có lý do chính đáng. Đại diện gia đình có thể hỏi người bị tạm giữ, bị can nếu được Điều tra viên đồng ý; được đưa ra tài liệu, đồ vật, yêu cầu, khiếu nại; đọc hồ sơ vụ án khi kết thúc điều tra.

Tại phiên tòa xét xử bị cáo là người chưa thành niên phải có mặt đại diện của gia đình bị cáo, trừ trường hợp đại diện gia đình cố ý vắng mặt mà không có lý do chính đáng, đại diện của nhà trường, tổ chức.

4.4. Xét xử

Thành phần Hội đồng xét xử phải có một Hội thẩm nhân dân giáo viên hoặc là cán bộ Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh.

Trong trường hợp cần thiết, Tòa án có thể quyết định xét xử kín.

II. CHẾ ĐỘ ĐỐI VỚI NGƯỜI BỊ TẠM GIỮ, TẠM GIAM VÀ PHẠM NHÂN

1. Chế độ đối với người bị tạm giữ, tạm giam

Người bị tạm giữ, tạm giam có thể được gặp thân nhân, luật sư hoặc người bào chữa khác và do cơ quan đang thụ lý vụ án quyết định. Trưởng Nhà tạm giữ, Giám thị Trại tạm giam quyết định thời gian gặp nhưng không quá một giờ mỗi lần gặp. Nhà tạm giữ, Trại tạm giam phải bố trí buồng thăm gặp trong khu vực quản lý của mình để người bị tạm giữ, tạm giam gặp thân nhân trong trường hợp họ được phép. Luật sư hoặc người bào chữa khác được gặp người bị tạm giữ, tạm giam theo quy định của pháp luật tại buồng làm việc của Nhà tạm giữ, Trại tạm giam.

Người bị tạm giữ, tạm giam ốm đau được khám và điều trị tại bệnh xá của trại tạm giam hoặc cán bộ y tế của nhà tạm giữ.

Người bị tạm giữ, tạm giam chỉ được gửi và nhận thư khi được cơ quan đang thụ lý vụ án cho phép. Thư phải để mở và qua sự kiểm tra của Trưởng Nhà tạm giữ, Giám thị Trại tạm giam.

Người bị tạm giữ, tạm giam có quyền khiếu nại, tố cáo việc tạm giữ, tạm giam trái pháp luật hoặc các hành vi trái với Quy chế về tạm giữ, tạm giam.

2. Chế độ đối với phạm nhân

2.1. Chế độ học tập, học nghề và được thông tin của phạm nhân

- Phạm nhân phải học pháp luật, giáo dục công dân và được học văn hoá, học nghề. Phạm nhân chưa biết chữ phải học văn hoá để xoá mù chữ. Phạm nhân là người nước ngoài được khuyến khích học tiếng Việt. Phạm nhân được bố trí ngày thứ bảy để học tập, học nghề và được nghỉ ngày chủ nhật, lễ, tết theo quy định của pháp luật. Căn cứ yêu cầu quản lý, giáo dục phạm nhân và thời hạn chấp hành án, trại giam, trại tạm giam, cơ quan thi hành án hình sự Công an cấp huyện tổ chức dạy học cho phạm nhân theo chương trình, nội dung do Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Tư pháp, Bộ Công an và Bộ Quốc phòng quy định.

- Phạm nhân được cung cấp thông tin về thời sự, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

2.2. Chế độ lao động của phạm nhân

- Phạm nhân được tổ chức lao động phù hợp với độ tuổi, sức khỏe và đáp ứng yêu cầu quản lý, giáo dục, hòa nhập cộng đồng; được nghỉ lao động các ngày thứ bảy, ngày chủ nhật, lễ, tết theo quy định của pháp luật. Thời gian phạm nhân lao động và học tập, học nghề không quá 08 giờ trong 01 ngày. Trường hợp đột xuất hoặc thời vụ, Giám thị trại giam có thể yêu cầu phạm nhân làm thêm giờ nhưng không được quá 02 giờ trong 01 ngày. Trường hợp phạm nhân lao động thêm giờ hoặc lao động trong ngày thứ bảy, chủ nhật thì được nghỉ bù hoặc bồi dưỡng bằng tiền, hiện vật.

- Phạm nhân nữ được bố trí làm những công việc phù hợp với giới tính, sức khỏe và độ tuổi; không làm công việc nặng nhọc, độc hại thuộc danh mục cấm sử dụng lao động nữ.
- Phạm nhân mắc bệnh hoặc có nhược điểm về thể chất, tinh thần thì tùy mức độ, tính chất của bệnh tật và trên cơ sở chỉ định của y tế trại giam, trại tạm giam được miễn hoặc giảm thời gian lao động.

2.3. Chế độ ăn, ở đối với phạm nhân

- Phạm nhân được bảo đảm tiêu chuẩn định lượng về gạo, rau xanh, thịt, cá, đường, muối, nước mắm, bột ngọt, chất đốt. Đối với phạm nhân lao động nặng nhọc, độc hại theo quy định của pháp luật, thì định lượng ăn được tăng thêm. Ngày lễ, tết theo quy định của pháp luật, phạm nhân được ăn thêm nhưng mức ăn không quá năm lần tiêu chuẩn ăn ngày thường. Phạm nhân được sử dụng quà, tiền của mình để ăn thêm nhưng không được quá ba lần định lượng trong 01 tháng cho mỗi phạm nhân.
- Phạm nhân được ở theo buồng giam tập thể, trừ phạm nhân đang bị giam riêng. Chỗ nằm tối thiểu của mỗi phạm nhân là 02 mét vuông (m²). Đối với phạm nhân có con nhỏ ở cùng thì được bố trí chỗ nằm tối thiểu là 03 mét vuông (m²).

2.4. Chế độ mặc và tư trang của phạm nhân

Phạm nhân được cấp quần áo theo mẫu thống nhất, khăn mặt, chăn, chiếu, màn, dép, mũ hoặc nón, xà phòng;

phạm nhân nữ được cấp thêm đồ dùng cần thiết cho vệ sinh của phụ nữ. Phạm nhân tham gia lao động được cấp quần áo bảo hộ lao động và căn cứ vào điều kiện công việc cụ thể được cấp thêm dụng cụ bảo hộ lao động cần thiết.

2.5. Chế độ hoạt động thể dục, thể thao, sinh hoạt văn hoá, văn nghệ đối với phạm nhân

- Phạm nhân được hoạt động thể dục, thể thao, sinh hoạt văn hoá, văn nghệ, đọc sách, báo, nghe đài, xem truyền hình phù hợp với điều kiện của nơi chấp hành án.
- Mỗi phân trại của trại giam được thành lập thư viện, khu vui chơi, sân thể thao, được trang bị một hệ thống truyền thanh, mỗi buồng giam tập thể được trang bị một máy vô tuyến truyền hình màu.
- Thời gian hoạt động thể dục, thể thao, sinh hoạt văn hoá, văn nghệ, đọc sách, báo, nghe đài, xem truyền hình của phạm nhân được thực hiện theo quy chế trại giam.

2.6. Chế độ gặp thân nhân, nhận quà của phạm nhân

- Phạm nhân được gặp thân nhân một lần trong 01 tháng, mỗi lần gặp không quá 01 giờ, trường hợp đặc biệt thì được kéo dài thời gian nhưng không quá 03 giờ. Trại giam, trại tạm giam, cơ quan thi hành án hình sự Công an cấp huyện bố trí nơi phạm nhân gặp thân nhân, đại diện cơ quan, tổ chức hoặc cá nhân khác.
- Khi gặp thân nhân, đại diện cơ quan, tổ chức hoặc cá nhân khác, phạm nhân được nhận thư, tiền mặt, đồ vật, trừ đồ vật thuộc danh mục cấm. Đối với tiền mặt, phạm

nhân phải gửi trại giam, trại tạm giam, cơ quan thi hành án hình sự Công an cấp huyện quản lý.

2.7. Chế độ liên lạc của phạm nhân

Phạm nhân được gửi mỗi tháng hai lá thư; trường hợp cấp bách thì được gửi điện tín. Phạm nhân được liên lạc điện thoại trong nước với thân nhân mỗi tháng một lần, mỗi lần không quá 05 phút. Chi phí cho việc liên lạc của phạm nhân do phạm nhân chi trả.

2.8. Chế độ chăm sóc y tế đối với phạm nhân

- Phạm nhân được hưởng chế độ phòng, chống dịch bệnh. Phạm nhân bị ốm, bị thương thì được khám và điều trị tại cơ sở y tế của trại giam, trại tạm giam hoặc tại cơ sở chữa bệnh cấp huyện. Trường hợp phạm nhân bị bệnh nặng hoặc thương tích vượt quá khả năng điều trị của các cơ sở chữa bệnh đó thì được chuyển đến cơ sở chữa bệnh cấp tỉnh, bệnh viện quân đội hoặc bệnh viện trung ương để điều trị.
- Đối với phạm nhân nghi mắc bệnh tâm thần hoặc một bệnh khác làm mất khả năng nhận thức hoặc khả năng điều khiển hành vi của mình thì làm thủ tục để đưa người đó vào cơ sở chuyên khoa y tế để bắt buộc chữa bệnh. Thời gian bắt buộc chữa bệnh được tính vào thời hạn chấp hành án phạt tù.
- Phạm nhân nghiện ma túy được trại giam tổ chức cai nghiện.

- Kinh phí khám, chữa bệnh, tổ chức cai nghiện ma túy và kinh phí xây dựng, bố trí các buồng chữa bệnh dành cho phạm nhân tại các cơ sở chữa bệnh do Nhà nước cấp.

2.9. Chế độ đối với phạm nhân là người chưa thành niên

- Đối với phạm nhân là người chưa thành niên thực hiện bắt buộc học chương trình tiểu học, phổ cập trung học cơ sở và học nghề; được lao động ở khu vực riêng và phù hợp với độ tuổi; không phải làm công việc nặng nhọc, nguy hiểm hoặc tiếp xúc với các chất độc hại.
- Được bảo đảm tiêu chuẩn định lượng ăn như phạm nhân là người thành niên và được tăng thêm về thịt, cá nhưng không quá 20% so với định lượng.
- Được bố trí thời gian và hình thức tham gia các hoạt động thể dục, thể thao, sinh hoạt văn hoá, văn nghệ, nghe đài, đọc sách, báo, xem truyền hình và các hình thức vui chơi giải trí khác phù hợp với đặc điểm của người chưa thành niên.
- Được gặp thân nhân không quá ba lần trong 01 tháng, mỗi lần gặp không quá 03 giờ, trường hợp đặc biệt được gặp không quá 24 giờ; được liên lạc với thân nhân qua điện thoại mỗi tháng không quá bốn lần, mỗi lần không quá 10 phút, có sự giám sát của cán bộ trại giam và tự chịu chi phí.

2.10. Chế độ đối với phạm nhân nữ có thai, nuôi con dưới 36 tháng tuổi

- Phạm nhân nữ có thai nếu không được tạm đình chỉ chấp hành án phạt tù thì được bố trí nơi ở hợp lý, được khám thai định kỳ hoặc đột xuất, được chăm sóc y tế trong trường hợp cần thiết; được giảm thời gian lao động, được hưởng chế độ ăn, uống bảo đảm sức khỏe.
- Phạm nhân nữ có thai được nghỉ lao động trước và sau khi sinh con theo quy định của Bộ luật Lao động. Trong thời gian nghỉ sinh con, phạm nhân được bảo đảm tiêu chuẩn, định lượng ăn theo chỉ dẫn của y sĩ hoặc bác sĩ, được cấp phát thực phẩm, đồ dùng cần thiết cho việc chăm sóc trẻ sơ sinh. Phạm nhân nữ nuôi con dưới 36 tháng tuổi được bố trí thời gian phù hợp để chăm sóc, nuôi dưỡng con.
- Trại giam, trại tạm giam, cơ quan thi hành án hình sự Công an cấp huyện có trách nhiệm làm thủ tục đề nghị đăng ký khai sinh cho con của phạm nhân. Ủy ban nhân dân cấp xã nơi phạm nhân chấp hành án có trách nhiệm đăng ký và cấp giấy khai sinh.

2.11. Quyền và nghĩa vụ khiếu nại

- Phạm nhân có quyền khiếu nại đối với quyết định, hành vi của cơ quan, người có thẩm quyền thi hành án hình sự nếu có căn cứ cho rằng quyết định, hành vi đó là trái pháp luật, xâm phạm quyền, lợi ích hợp pháp của mình.
- Phạm nhân có quyền tự mình khiếu nại hoặc thông qua người đại diện hợp pháp để khiếu nại; khiếu nại trong bất kỳ thời gian nào của quá trình thi hành án phạt tù; rút

khiếu nại trong bất kỳ thời gian nào của quá trình giải quyết khiếu nại; được nhận văn bản trả lời về việc giải quyết khiếu nại; được khôi phục quyền, lợi ích hợp pháp đã bị xâm phạm, được bồi thường thiệt hại theo quy định của pháp luật.

- Phạm nhân có nghĩa vụ trình bày trung thực sự việc, cung cấp thông tin, tài liệu cho người giải quyết khiếu nại; chịu trách nhiệm trước pháp luật về nội dung trình bày và việc cung cấp các thông tin, tài liệu đó; chấp hành quyết định giải quyết khiếu nại có hiệu lực thi hành.

2.12. Quyền và nghĩa vụ tố cáo

- Phạm nhân có quyền tố cáo với cơ quan, người có thẩm quyền về hành vi vi phạm pháp luật của bất kỳ người có thẩm quyền nào trong thi hành án hình sự gây thiệt hại hoặc đe dọa gây thiệt hại lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của cơ quan, tổ chức, cá nhân.
- Phạm nhân có quyền gửi đơn hoặc trực tiếp tố cáo với cơ quan, người có thẩm quyền; yêu cầu giữ bí mật họ tên, địa chỉ, bút tích của mình; yêu cầu được thông báo kết quả giải quyết tố cáo; yêu cầu cơ quan có thẩm quyền bảo vệ khi bị đe dọa, trả thù.
- Phạm nhân có nghĩa vụ trình bày trung thực về nội dung tố cáo; nêu rõ họ tên, địa chỉ của mình và phải hoàn toàn chịu trách nhiệm trước pháp luật về việc tố cáo sai sự thật.